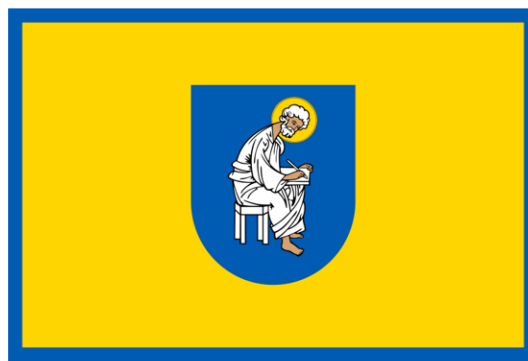

Нестор Літописець – центральна фігура офіційного символу Печерська

Зародження геральдичних традицій на українських землях датується другою половиною XIII – початком XIV ст. Упродовж XIV-XX ст. тут, як і в більшості європейських країн, сформувалися окремі напрями, серед яких – територіальна (символи адміністративно-територіальних утворень) та міська геральдика (символи місцевих самоврядних громад).

Говорячи про сучасний Київ та, зокрема, Печерський район, особливу увагу варто приділити 2003 року. Саме тоді на квітневому засіданні районної ради було затверджено головні атрибути найстарішого району столиці – герб та прапор.

Чому фігура Нестора Літописця на гербі Печерського району?

Тож, у 2003 році зображення преподобного Нестора Літописця, стилізоване у дусі давньоруського іконопису та книжкових мініатюр, стало частиною герба Печерського району Києва.

Фігура Нестора Літописця, якого печеряни вважають символом віри, добра та служіння народу, також символізує давню історію району та наявність на його території численних храмів і церков.

На гербі Святий зображений на синьому щиті із золотим німбом. У срібному одязі він сидить на срібному стільці і пише у срібній книзі.

Автори емблеми – члени Спілки художників України Марко Галенко та Леонід Багинський – якось розповіли, що коли працювали над символом Печерська, відчували неабияку відповідальність. І не лише перед колегами, а й перед наступними поколіннями.

«Передивлялися літературу, вивчали закони іконопису, – розповів Марко Галенко. – Тому деякі лінії і зокрема перспектива нашої стилізації нагадують роботи Андрія Рубльова. Втім, на документальність і не претендували: зображень Нестора-літописця є багато, але вони датовані XVI – XVII століттями»¹.

Церемонія відкриття головних атрибутів Печерського району відбулася у тому ж році напередодні Дня місцевого самоврядування, яке в Україні відзначають сьомого грудня.

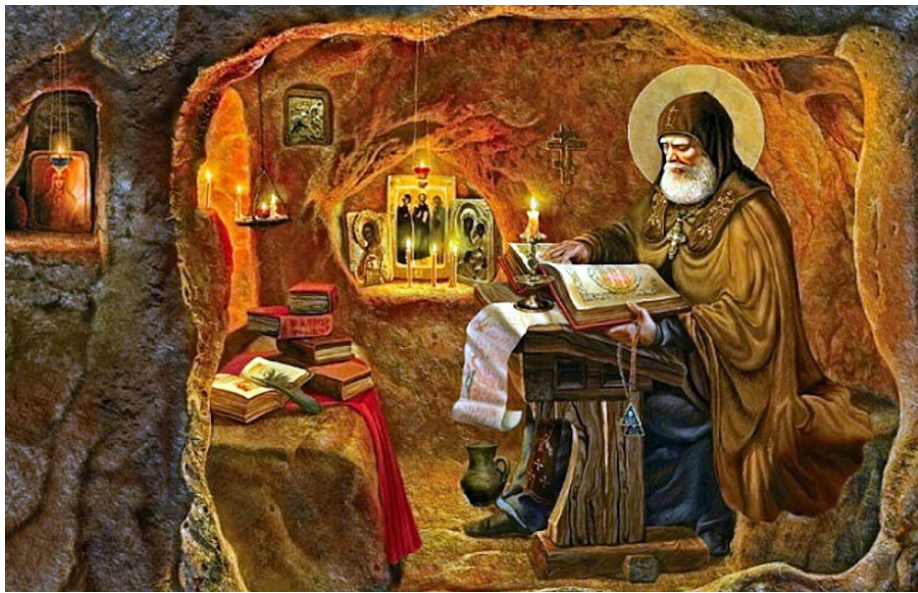

Життя й діяльність високовченого ченця

Нестор Літописець – основоположник давньоруської історіографії, видатний письменник, мислитель, вчений, чернець Києво-Печерського монастиря.

Народився Нестор Літописець близько 1056 року. У сімнадцять літ був прийнятий до Києво-Печерського монастиря.

Нестор мав шану й авторитет серед братії, а тому з часом був обраний ігуменом. Маючи гострий розум і добру пам'ять, Нестор багато читав. Література була не тільки релігійною, а й філософською, історичною. Крім того писав і сам. До нашого часу зберіглося три його праці.

Найвизначніший твір Нестора Літописця – «Повість временних літ», складений на основі раніше написаних літописів, архівних, народних переказів та оповідань із поєднанням сучасних авторів подій. Крім того, широко відомі «Житіє Бориса і Гліба» та «Житіє Феодосія Печерського», що вийшли з-під його пера наприкінці XI ст. або на початку XII ст. У цих працях Нестор, утверджуючи християнські ідеали, сприяв поширенню культу перших християнських святих на Русі.

У 1114 році Нестор помер і був похований у рідному монастирі. Літописання було передано у Видубицький Михайлівський монастир, де ігумен Сильвестр переробив заключні статті твору, довівши розповідь до 1117 року.

«Повість временних літ» – пам'ятка української мови, історії та літератури

Нестора надзвичайно цікавила історія рідної землі. Він читав і перечитував усе, що міг знайти на цю тему: дивом уцілілі літописні згадки своїх попередників (ігуменів Никона та Іоанна), твори грецьких авторів, в яких були свідчення про Русь, а також не залишав поза увагою народні билини й перекази... Та окремо кожен твір давав лише епізодичні відомості. Тоді Нестор вирішив написати таку книгу, що, опираючись на праці попередників, відтворювала б повну історичну картину.

Усамітнившись у своїй келії, взявши в руку перо, при тьмяному мерехтінні свічки, Нестор писав... Історію! Під час написання кожен факт ретельно обмірковувався й перевірявся, щоб не припуститися помилки. Робота тривала упродовж 1110-1112 років.

Про що ж твір? «Літописець Руський, з Богом починаємо. Отче, благослови!.. З чого пішла Руська земля і чого такою стала», – такі слова вивів Нестор на початку. Далі розповідає, як після всесвітнього потопу сини Ноя розселилися по всій землі... Змальовує, як із євангельською проповіддю приходив в Україну святий апостол Андрій... Детально розповідає про князювання Аскольда й Діра, Олега, Ігоря, Ольги... Зупиняється на хрещенні Володимира і всього народу... Розповідає про дипломатичні стосунки Київської Русі з іншими країнами... З гіркотою й болем оповідає про іноземні зазіхання та княжі міжусобиці...

Нестор закликає співвітчизників до миру і єднання. Загалом про Русь-Україну автор говорить як про окрему, самобутню, ні від кого не залежну державу, яка посідає своє, особливе місце серед інших країн. Щоправда, із сумом зазначає, що, хоч «земля наша велика й багата, але ладу в ній нема». Однак оптимізму автор не втрачає. Прикладами з минулого показує, що зло завжди буде переможене. Також у «Повісті...» багато географічних даних, розповідається про сонячні затемнення, землетруси, що відбувалися у ті часи... У творі рясно наводяться цитати з Біблії².

Отже, «Повість временних літ» є головним джерелом вивчення стародавньої історії України. У літописі печерський чорноризець зумів показати історію нашої держави на широкому тлі світових подій. Науковці стверджують, що у середньовічній історії немає прикладів рівних літопису Нестора.

До речі, 9 листопада, у день пам'яті преподобного Нестора Літописця, в Україні відзначають День української мови і писемності.

І саме з «Повістю временних літ» пов'язують початок історії української літератури.

Один із найкращих знавців давніх рукописів професор Василь Яременко стверджує, що «У літописі Нестора немає жодного російського слова... а українська лексика ллється суцільним потоком».

«Повість временних літ» написана церковнослов'янською мовою, тодішньою літературною. Але дійсно у тексті представлена величезна кількість слів із української – розмовної мови тисячолітньої України-Русі.

«Мова Нестора має значні сліди українського мовлення, – стверджує професор Василь Яременко і вважає, що «Повість временних літ» – це не просто пам'ятка української писемності... вона має стати букварем нашої національної свідомості»³.

Тишаємося нашими великими предками! Тишаємося, що саме Нестор Літописець є центральною фігурою на офіційній емблемі нашого історичного району!

Пам'ятник преподобному Нестору біля Києво-Печерської Лаври

¹ За [матеріалами](#) газети «Хрещатик» від 5 грудня 2003 року

² За [матеріалами](#) з Персонального сайту Іванни Склярвої

³ За [матеріалами](#) з офіційного сайту НСТУ